

Generalforsamling for Nedre Tude Å og Vårby Å den 9.3.22

På grund af corona situationen blev sidste generalforsamling udskudt cirka 3 måneder med afholdelse den 9.6.21.

Vi må håbe, at det værste nu er overstået. De mange vaccinationer af en meget stor del af den danske befolkning, samtidig med at den nye coronavariant, omikron, tilsyneladende har et mildere sygdomsforløb end de tidligere varianter, gør at man har vurderet at samfundet vender tilbage til normalen.

På det konstituerede møde den 9.6.21 konstituerede ålaget sig med Kai Jespersen som formand, Lisbeth Rasmussen som næstformand, Knud Hansen som kasser og Ulrik Kristensen som sekretær.

Bo Gabe fra Slagelse Kommune, som har overtaget sagsbehandlingen af Tude Å projektet efter Thomas Hilkjær, ønskede at afholde et orienteringsmøde om projektændringer af Tude Å projektet. Mødet blev afholdt den 11.8. på Gefion i Sorø. På mødet ønskede Slagelse Kommune at orientere lodsejerrepræsentanterne d.v.s. ålavet, Gefion og VKST om arbejdet med Tude Å projektet. Slagelse Kommune ser disse interessenter som en væsentlig indgang for de lodsejere, der vil have spørgsmål til projektet.

Man gjorde opmærksom på, at de tilstede værende repræsentanter ikke kunne "tages som gidsler" i sagen, men ønskede på den anden side gerne at høre parternes bemærkninger til det videre arbejde med sagen, så de kunne indgå i en politisk behandling den 30.8.21.

Niras præsenterede den analyse, der var gennemført omkring påvirkningen af de å nære arealer opstrøms projektområdet.

I vinterhalvåret vil påvirkningen overvejende være uændret i forhold til situationen, som det er i dag, mens der i vækstsæsonen kan forventes en påvirkning af drænybden langs de å nære arealer på op til 10 centimeter. Der hvor drænybden herefter er under 1 meter, forventes der en påvirkning af arealernes anvendelse muligheder.

Med udgangspunkt i Niras analyse, er der lavet en vurdering af omfanget af påvirkningen og størrelser på kompensation til lodsejerne. Samlet vurderes det at cirka 50 hektar påvirkes i mere eller mindre grad, så der skal udbetales en kompensation. Ud fra markkort, kendskab til enkeltbetaling og nuværende anvendelse, er det kommunens umiddelbare vurdering, at de samlede kompensationer kan løbe op i 300-500 tusind kroner.

Det blev aftalt, at Slagelse Kommune kunne tilbyde, at samle berørte lodsejere til en fælles orientering i samarbejde med VKST.

Kommunen tilbød at dække VKST omkostninger til deres repræsentation til et sådan møde.

Sagen forventedes fremlagt for MPL udvalget den 30.8. med anbefaling om at fortsætte projektet, som det var beskrevet.

Det blev aftalt efter mødet, at ålavet kan kontakte Bjarne Persson fra Niras om at sende materiale og informere mig, eller en rådgiver fra vores side om Niras arbejde med at belyse påvirkningen af arealerne langs Tude Å opstrøms projekt området.

Vi har i å laget i det forløbne år fået et nyt medlem, Christian Müller, som med stor entusiasme følger Tude Å udløbets tilstand næsten dag for dag. Vi har stor glæde af hans iagttagelser, og respons på udløbets mange udfordringer med manglende regulativoverholdelse med store negative følger for vores medlemmer opstrøms Tude og Vårby Å.

Ligesom ålavets klage til Slagelse Kommune om at udtage høfte og stensætning af regulativet for Tude Ås udløb, klagede Christian Müller til miljø-og fødevareklagenævnet om samme emne.

Den 19.8.21 afholdt ålavet ekstraordinært bestyrelses møde, hvor Knud og jeg forelagde de reviderede planer for genslyngningsprojektet. Vi drøftede hvilke initiativer, vi skulle tage med den videre behandling af projektet.

I forbindelse med det gamle projekt allierede ålavet sig med Hydroinform til at vurdere kommunens rådgivers projekt. Det gav på daværende tidspunkt anledning til en fornuftig dialog, hvor det daværende projekt blev ændret efter vores rådgivers input.

Vi aftale, at kontakte Hydroinform med henblik på verificering af kommunens nye rådgivers beregningsmodeller. Vi indhentede pris på dette rådgivningsarbejde og aftalte et opstartsmøde med Jan Gregersen, Hydroinform.

Den 21.8.21 sendte vi på vegne af ålavet en skrivelse til Slagelse Kommune, hvor vi tilkendegav, at vi ønskede at entre med ekstern rådgiver, Hydroinform, til verificering af Niras beregninger.

Derudover gjorde vi opmærksom på, at vi finder, at det bør være projekterendes opgave at tilpasse projektet, så den projekterede vandstand er status quo, hvilket følger de oprindelige intentioner.

Vi opfordrede Slagelse Kommune til at genoverveje projektet, således at å løbenes lodsejere holdes skadesløse i forbindelse med genslyngnings projektet.

Den 31.8.21 gjorde ålavet opmærksom på ekstraordinær høj vandstand i Vårby Å med tang ved udmundingen som sandsynlig årsag. Henrik svarede at der var taget "action". En 16 meter langarm arbejde den 3. og 6. september på at grave tang op af udløbet, samt skabe regulativoverholdelse i den yderste del af udløbet.

Der blev den 3.9. udtaget vandprøver ved udmundingen og ved Bildsøvej. Prøverne viste at vandet var meget iltfattigt og ved udmundingen med meget kraftig svovlbrinte koncentration.

Den 15.9. afholdt ålavet vores årlige å besigtigelses tur.

Vi mødtes ved fasaneriet i Havrebjerg, hvor Tude Å løber forbi. På den sydlige side var der en del pil, der ragede langt ud over åen. De ville sandsynligvis meget snart falde ned over åen og bør fjernes/beskæres betydeligt.

Vi kørte derefter til Skidenrendens udløb til Tude Å ved Jernbjerggården. Der var en god strøm i åen, men vi kunne konstatere en del skum ved udløbet til Tude Å. Sandsynligvis stammer skummet fra rensningsanlægget i Slagelse.

Igen så vi udragende pil udover Tude Å ved udløbet af Skidenrenden.

Derefter kørte vi på en lang strækning langs Valbygårdens marker ved Tude Å. Der var lav vandstand i åen, og der var på hele strækningen blevet grødeskæret fint.

Igen i år besigtigede vi strækningen ved broen på Strandvejen ved Hejninge. Vi kunne tydeligt se de positive resultater af bekæmpelsen af pindsvineknop, efter den store oprensning i 2020. Grødeskæringen var fint efterlevet, men der var alt for meget trævækst der hang ud over åen. Vi kunne ønske en beskæringscyklus på mindre end 5 år, da det tilsyneladende ikke er tilstrækkelig, at beskære hvert 5. år.

Den generelle grødeskæring er tilfredsstillende, så vi håber, at der fortsat holdes fokus på dette.

Vores dialog med Henrik Poulsen er yderst tilfredsstillende. Vi får altid respons på vores henvendelser.

Den 26.9.21 var det galt igen ved udløbet med høj vandstand i både Tude Å og Vårby Å. Vi rettede henvendelse til Henrik, som svarede, at han var enig i at udløbet på daværende tidspunkt var meget smalt. Kommunen gravede udløbet større sidst de var derude, men udfordringen er, at vandløbet langt hen ad vejen er et selvregulerende system. Der var høj vandstand i Storebælt og stærk vestenvind så Henrik fulgte udviklingen.

Christian Müller havde også været ved å udløbet og sendte fotos derfra. Åen var fyldt med tang og udløbet var under 3 meter bred.

Torsdag den 7. oktober 21 holdt vandsynsrådet møde. Det oplystes at der var opmålt 48 km vandløb- cirka 11 km krævede oprensning. Grødeskæringen forløb efter planen. Gydebanker var blevet beluftet til sportsfiskernes store tilfredshed.

Jeg gjorde opmærksom på, at regulativet for Nedre Tude Å ikke overholdt målsætningen.

Jeg kan kun sige, at i specielt nedbørsfattige år er det yderst vigtigt, at regulativet er overholdt, da tilbageløb af saltvand opstrøms i Tude Å ikke har mulighed for at tilbageføres til Storebælt. Følgevirkningen for kvægholdere er yderst belastende med indtægtstab til følge. Jeg håber, de berørte søger erstatning for dette indtægtstab.

Jeg gjorde ved mødet ligeledes opmærksom på, at der ved mødet i Gefion den 11.8. hurtigst muligt skulle iværksættes et møde med de berørte lodsejere af genslyngsprojektet. Vi havde på dette tidspunkt ikke modtaget indkaldelse til møde med lodsejerne.

Svaret fra kommunen var, at så snart en byrådsbeslutning var vedtaget, ville der blive indkaldt til fællesmøde.

Den 13.10.21. holdt vi bestyrelsesmøde hos Bjarne.

På mødet orienterede Ulrik og jeg om mødet med Jan Gregersen fra Hydro inform, hvor vi gennemgik det reviderede genslyngnings projekt.

Materialet fra Niras var ikke færdig behandlet, så mødet handlede udelukkende om de ønsker, ålavet havde til Hydroinform's besvarelse.

Vi aftalte at holde nyt møde med Hydroinform så snart projektet var færdigbehandlet hos Niras.

Den 14.10.21 sendte vi mail til kommunen, hvor vi pointerede at de fortsatte problemer med tilstopning af tang ved udmundingen af Tude Å. Vi havde konstateret at tangforekomsten var massiv i de første 50 til 100 meter i å løbet. Vores frustration på de gentagne tilstopninger er stor, og vi efterlyser snarest en løsning, der sikrer vores arealer opstrøms.

Vi ønsker, at denne problematik tages op sammen med projekt detaljerne vedr. det reviderede genslyngnings projekt.

Den 25.10. sender å laget mail til Flemming Cortsen, leder af center for miljø, plan og teknik, hvor vi gentager de problemer, der er ved udløbet om manglende regulativmæssig overholdelse.

Fra å lagets side anmodede vi på det kraftigste, om at Slagelse Kommune foretager en oprensning øjeblikkelig, således at åens funktion genskabes.

I relation til det kommende genslyngnings projekt krævede vi fra å lagets side, at de stadige problemer i udløbet vurderes nøje og afhjælpes i det igangværende projektarbejde. Vi gjorde opmærksom på, at der ikke i hverken det tidligere projekt, som i det nuværende projektarbejde er foretaget beskrivelse af tiltag, der imødegår de situationer med tilstopning.

Som å lag og dermed repræsentant for en stor del af lodsejerne langs Tude Å og Vårby Å, vil vi, såfremt der ikke tages højde for Tude Ås udløb i det planlagte genslyngnings projekt, ikke kunne anbefale vores medlemmer, at indgå i dialog med Slagelse Kommune om kompensation på de indtil nu oplyste betingelser.

Samme dag den 25.10. fik jeg mail fra Lisbeth Rasmussen, som havde fået meddelelse om, at åen var brudt igennem og havde lavet et nyt udløb i Storebælt. Det var cirka 20-30 meter længere mod nord for det tidligere udløb, som stadig lå med sand og tang.

Det var en kombination af ebbe i Storebælt og store mængder vand opstuvet i åen, som var medvirkende til, at trykket var så stort, at åen var brudt igennem.

Den 24.11.21. mødtes repræsentanter fra Slagelse Kommune, Bo Gabe, Hans Finck, Nina Johansson og Henrik Poulsen. Bjarne Persson fra Niras og Jan Gregersen fra Hydroinform, fra VKST Jens Henrik Madsen og Hans Jørgen Kjøller. Å laget var repræsenteret af bestyrelsen og derudover 30 indbudte lodsejere.

Bo Gabe, projektleder fra Slagelse Kommune redegjorde for projektets historik siden starten for over 10 år siden.

I redegørelsen oplyste han, at Slagelse Kommune havde skiftet rådgiver her i den sidste fase. Orbicon havde udarbejdet det oprindelige projekt, der blev bremset af Lystfisker foreningens indsigelser. Som konsekvens af tidsforskydningen var miljø lovgivningen blevet ændret i den mellemliggende periode. Dette havde resulteret i ændrede krav til fremtidige naturgenopretnings projekter, der bl.a. skal sikre at alle arter i å systemet, vil kunne bevares.

Ovenstående sikres ved at holde en sluseport på en ½ m åbent altid, således at der vil være frit løb til Storebælt for fiskene.

Denne foranstaltning er medvirkende årsag til, at der beregningsmæssigt må forventes en vandstandsstigning i Tude-Vårby Å.

Bjarne Person redegjorde for projektets detaljer. Bildsøvej slusen sløjfes og et nyt højvandsslukke etableres ved Tjokholm.

Jan Gregersen spurgte til, hvilken usikkerhed der var indbygget i projektet. Det blev aftalt, at der snarest udarbejdes en følsomheds analyse af Niras for at fastlægge projektets usikkerheder.

Der er i den nuværende situation konstateret store saltkoncentrationer langt op i Tude Å på grund af den defekte sluse. Det blev vurderet at Vejlerne vil kunne virke som en "buffer" og minimere saltindholdet i å systemet.

Hans Finck gennemgik kompensations tilbuddet til de skades ramte lodsejere. Kompensationen vil bero på jordværdi, omdrifts arealer og de forskellige vandstands stigninger.

Klagemuligheder ved uenighed om compensationerne blev drøftet. Ved klage overgå klagen til taksationskomiteen, der fastlægger den endelige afgørelse. Der blev ligeledes spurgt til, om eventuel ekspropriation kunne komme på tale. Det skulle undersøges nærmere.

Fra å lagets side gjorde vi opmærksom på de problemer, der har været i udløbet med hensyn til sand og tang, der til tider stopper al gennemstrømning. Henrik Poulsen vedkendte sig, at det var kommunens pligt at sørge for oprensning når problemerne med tilsanding opstår.

Såfremt projektet indklages vil udførelsen yderligere forsinkes.

På spørgsmålet om konsekvenserne hvis projektet skrottes, svarede Bo Gabe, at man i givet fald skulle renovere den eksisterende sluse på Bildsøvej, men da renoeringen vil være så omfattende, vil der skulle tages højde for de samme miljømæssige vurderinger med hensyn til sikring af fiskearter, det vil sige den ene sluseport fortsat skal stå åben.

Den 12.1.22 afholdt vi bestyrelsesmøde hos Bent Rossing.

Å laget havde fået invitation af Henrik Poulsen om drøftelse af sikring af Tude Ås udløb.

På bestyrelsesmødet blev forskellige emner drøftet, som input til det kommende møde med Henrik Poulsen :

Øjeblikkelig oprensning når lockerne indikerer tilstopning af udløbet med tang og sand.

Etablering af høfte.

Periodevis lukning af ny sluse i genslyngnings projektet, så opstuvet vand kan presse eventuelle sand og tang aflejringer ud i Storebælt.

Drøftelser mellem kommune og de enkelte lodsejere er endnu ikke påbegyndt.

I forbindelse med kompensationsforhandlinger med lodsejere vil å laget meget gerne formidle kontakt til VKST for medlemmerne, for en vurdering af de enkelte kompensationer. Det er derfor yderst vigtigt, at de enkelte medlemmer kontakter å laget, når der foreligger et tilbud fra Slagelse Kommune og inden tilbuddet accepteres. Send en mail eller en sms til mig eller bestyrelsen, når I har et kompensations tilbud, så vil vi formidle kontakten videre til VKST.

Hans Fink, som vil kontakte de berørte lodsejere, har været ramt af corona og andre uforudsete hændelser. Han er derfor ikke startet op med lodsejermøderne endnu.

Det skulle efter en henvendelse til Bo Gabe, være lige om hjørnet. Så de første lodsejere må snart forvente at høre fra ham. Lad os i å laget høre resultatet af møderne.

Vi føler, som tidligere nævnt en stor lydhørhed fra Slagelse Kommunes side, når der er spørgsmål fra ålavet, som er relevant at få løst.

Dette gælder ikke mindst fra Henrik Poulsens side, som vi værdsætter meget.

Som I kan høre af min beretning, er ålavets kræfter og tid i høj grad brugt på formidling til Sl. K., administrationen og vandløbsmedarbejdere med orientering om problemer ved Tude Ås udløb, og om det måske kommende genslyngnings projekt.

Til slut en stor tak til bestyrelsen og suppleanter for jeres store engagement ved bestyrelsesmøder og arrangementer.

Det har været en fornøjelse at mødes med jer og drøfte å lagets virke. I har ydet en stor indsats i ålavet.

En stor tak til jer medlemmer. Uden den åbenlyse støtte og opbakning fra jer, havde å laget ikke eksisteret i dag. Vi vil til stadighed varetage jeres interesser.

TAK for jeres opmærksomhed.

